

APOSTOŁ I OBRONCA CHRZEŚCIJAŃSKIEJ WIZJI MAŁŻEŃSTWA I RODZINY

Błogosławiony ks. Michał Sopoćko zarówno w swojej posłudze duszpasterskiej, jak i pracy naukowej przejawiał wyjątkową troskę o rodzinę. Jako kapłan, wraz z udzielaniem sakramentów, głoszeniem słowa Bożego i nauczaniem prawd wiary, promował katolicki model rodziny i bronił go. Mając doświadczenie nauczyciela, pokazywał jak edukować i wychowywać młode pokolenia. Był zaangażowany w promowanie trzeźwości u swoich parafian, co więcej, zachęcał do abstynencji. Bronił także godności pracy ludzkiej oraz międzyludzkich relacji, kładąc nacisk na braterstwo. Jako kapelan Wojska Polskiego był przykładem odwagi i patriotyzmu, troszcząc się o dobro moralne powierzonych jego posłudze żołnierzy.

Podjęwając w 1919 r. studia specjalistyczne na Uniwersytecie Warszawskim zabrał ze sobą doświadczenie pracy duszpasterskiej wśród rodzin z Wileńszczyzny, ale również chęć zgłębienia z punktu widzenia teologii moralnej i pedagogiki roli, powinności i ochrony prawnej rodziny w odrodzonej po 123 latach zaborów Rzeczpospolitej. Rozprawę doktorską pt. *Rodzina w prawodawstwie na ziemiach polskich (studium etyczno-prawne)*, ks. Sopoćko pisał w czasie, gdy tworzyło się ustawodawstwo odrodzonej Ojczyzny. Miał świadomość, że odpowiedzialni za nowy kodeks prawa cywilnego Polski są mentalnie wychowani na kodeksach prawa byłych zaborców i nie mają jednolitego podejścia do tworzenia prawa, zwłaszcza w kwestiach dotyczących rodziny. Przeprowadzoną kwerendą udowodnił, że podstawą budowania polskiego prawodawstwa nie mogą być inne, poniekąd obce, kodeksy cywilne, ale prawo naturalne ugruntowane na fundamencie prawa Bożego. Jak zauważył, 75% ludności polskiej stanowili katolicy, dlatego przedstawił obraz rodziny, którą w sumieniu obowiązuje przestrzeganie słusznych przepisów prawa cywilnego, o ile przepisy te są zgodne z zasadami chrześcijańskiej moralności. Wskazał, że w kwestiach dotyczących etyki rodziny niezbędna jest zgodność prawa cywilnego z prawem naturalnym i objawionym, gdyż, jak pisał, „prawo ludzkie nie może być dowolne, musi wspierać się na prawie odwiecznie obowiązującym we wszechświecie – prawie naturalnym”.

Jak sam zaznaczył, jego praca nie miała na celu pouczania lub też krytykowania dotychczasowych wyników pracy Komisji Kodyfikacyjnej, składającej się ze znanych prawników. Jego celem było „zwrócenie uwagi tych, od których zależy uchwalenie prawa (wyborców, a przez nich i posłów), że ono nie może być pomyślane i uchwalone dowolnie, lecz musi być uzgodnione z prawem odwiecznym, regulującym stosunki między członkami rodziny jeszcze wówczas, gdy nie było żadnego prawa ludzkiego”.

Rozprawę doktorską, obronioną na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warszawskiego, wydał na własny koszt i rozesłał do członków Komisji Kodyfikacyjnej prawa cywilnego oraz do posłów i senatorów polskiego Sejmu, pragnąc, by mogła służyć jako wkład etyczny i naukowy w proces tworzenia nowego prawa rodzinnego. Ten szlachetny gest ukazuje wielką troskę Autora o dobro rodzin polskich i dobro odrodzonej Ojczyzny.

Celem ponownego wydania pracy doktorskiej ks. Michała Sopočki jest przypomnienie jego myśli z zakresu etyki i prawa oraz podkreślenie troski o polską rodzinę u progu budowania polskiej państwowości po ponad 120 latach niewoli oraz o przyszłość państwa i jego obywateli. Ponadczasowe wnioski wybitnego duszpasterza ukazane w rozprawie doktorskiej są nadal aktualne i godne uwagi. Nadto dają sposobność do podjęcia naukowej refleksji nad prawodawstwem i obroną rodziny we współczesnych systemach prawnych.

Warto zapoznać się z jego poglądami w kwestii ochrony rodziny, budowania relacji między małżonkami oraz ich wzajemnych praw i obowiązków. W omawianej pracy szczegółowo opisane zostały także podstawy relacji między rodzicami i dziećmi. Poruszony został również bolesny problem rozwodów, raniący zarówno małżonków, jak też ich dzieci.

Wydanie pracy doktorskiej w formie reprintu zostało wzbogacone kilkoma współczesnymi artykułami z zakresu prawa, pedagogiki, etyki i historii rodziny.

Dziś, gdy wiele krajów Europy i świata podważa chrześcijański model rodziny oparty na związku mężczyzny i kobiety, a nawet redefiniuje samo pojęcie małżeństwa i rodziny, niezwykle ważne jest sięganie po wzorce moralne i prawne, które pozytywnie zaważyły na losach narodu i społeczeństwa w czasach przełomu oraz pozwoliły na budowanie przyszłości narodu na trwałych fundamentach.

Ufam, że tegoroczna konferencja na temat „Rodzina w myśli bł. ks. Michała Sopočki”, poprzedzająca święto Patrona Miasta Białegostoku – bł. ks. Michała Sopočki, będzie okazją do poznawania i zgłębiania jego nauki, do wymiany opinii o małżeństwie i rodzinie w odniesieniu do współczesnych poglądów i trendów kulturowych, wskazując kierunki dalszych badań nad spuścizną duszpasterską i naukową Apostoła Bożego Miłosierdzia.

*abp Józef Guzek
metropolita białostocki*